

Lek eller allvar? Lärande om sexualitet på nätet

Cecilia Löfberg
Pedagogiska institutionen
Stockholms universitet

Möjligheternas arena?

Barns och ungas samtal om tjejer,
killar, känslor och sexualitet på en
virtuell arena

Planering

- Teoretiska utgångspunkter. Barn och unga, genus, kommunikation online
- Barns kommunikation online. Diskussion/kommentarer
- Barns och vuxnas kommunikation online. Diskussion/kommentarer

2010-09-27

/ Cecilia Löfberg, Pedagogiska
institutionen

Ett socialkonstruktionistiskt anslag

- Vi är personer utifrån kulturella, historiska och relationella omständigheter.
- Diskurs
 - En diskurs uttrycks genom sätt att tänka, agera och tala. Genom en diskurs ges kontextualisering. I användandet av en diskurs skapas möjlighet att lägga in föremål och händelser i ett visst sammanhang

Barn och unga som social konstruktion

- Different discursive practices produce different childhoods, each and all of which are 'real' within their own regime of truth (James och Prout 26:1997)

Social studies of childhood / Barndomssociologi

- Barns/ungas *nu* är centralt
- Att förstå barn/unga som social grupp och den gemenskap de skapar sinsemellan eller med vuxna
- De villkor, förhållningssätt och ageranden som studeras relateras till barns tidsaktuella, kontextuella och kulturella situation

2010-09-27

/ Cecilia Löfberg, Pedagogiska
institutionen

Struktur och aktörsskap

- Struktur, ideologier, normer och etablerade institutioner som förmedlas via samhällsstrukturen
- Aktörsskap, de individuella handlingar som i samspel formar ageranden i nuet och strävar mot händelser i framtiden

2010-09-27

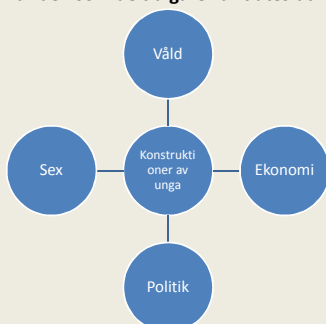
/ Cecilia Löfberg, Pedagogiska institutionen

Den multipla verkligheten

- **Det essentialistiska perspektivet.** barn som en kategori med vissa specifika karaktäristika (oskuldsfulla och sårbara, syndiga och i behov av kontroll eller naturligt kloka och frigjorda)
- **Nätverk eller relationella system**
Barn och unga som delar i ett system av biologi, det sociala och teknologi som samverkar i processer av tillblivelse.

Barn och ungas tillgång till media

Nya media ger barn och unga lättare tillträde till delar av vuxenvärlden som de tidigare varit uteslutna från.

2010-09-27

/ Cecilia Löfberg, Pedagogiska institutionen

Genus/kön

- *Människor konstruerar sig själva som maskulina eller feminina. Vi intar en plats i genusordningen – eller förhåller oss till den plats vi blivit tilldelade – genom vårt sätt att uppträda i det dagliga livet. (Connell 2002:15)*

2010-09-27

/ Cecilia Löfberg, Pedagogiska institutionen

Performativitet

- I vårt sociala system finns en binär struktur som accepterar två kön. Dessa skall vara varandras motpoler och attrahera varandra, vilket leder till heterosexuallitetens normgivande position.
- Föreställningar om ett naturligt och stabilt kön skapas genom ett kontinuerligt "görande", performativitet
- (Judith Butler 1990)

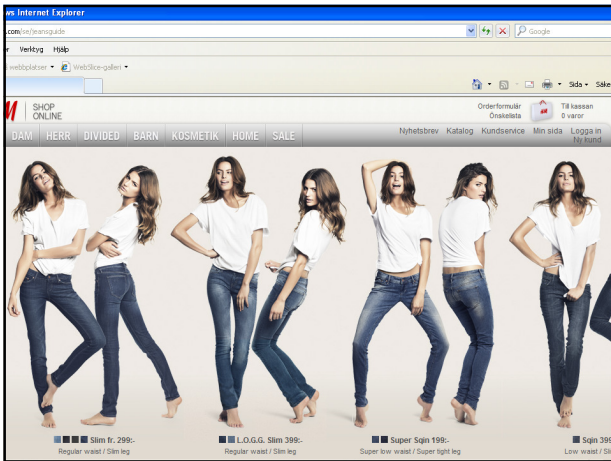
Terry: Du är en idiotisk fitta, Annie.
(läraren säger åt honom att sluta och Sean försöker förstöra ett annat barns konstruktioner. Läraren säger åt honom att sluta.)
Sean: Lagg er inte i det här Miss Baxter paxter.
Terry: Lagg er inte i det här trosor Miss Baxter paxter.
Sean: Lagg er inte i det här Miss Baxter paxter.
Terry: Lagg er inte i det här Miss Baxter trosorna paxter trosorna, ändan.
Sean: Trosor, skit, ändan.
Miss B: Sean, det räcker, du är dum.
Sean: Miss Baxter trosor, visa era trosor
Terry: Miss Baxter visa upp ändan (de fnissar)
Miss B: Jag tycker ni är jättedumma.
Terry: Skit Miss Baxter, skit Miss Baxter.
Sean: Miss Baxter visa era trosor, visa upp ändan, Ta av er alla kläderna. Av med behån.
Terry: Jaa, ta av ändan, ta av bröstet, ta av kläderna, ta av munnen.
Sean: Ta ur tänderna, ta av huvudet, ta av håret, ta av ändan, Miss Baxter paxter trosor taxter.
Miss B: Sean, var snäll och gå iväg och hitta på någonting annat att göra.

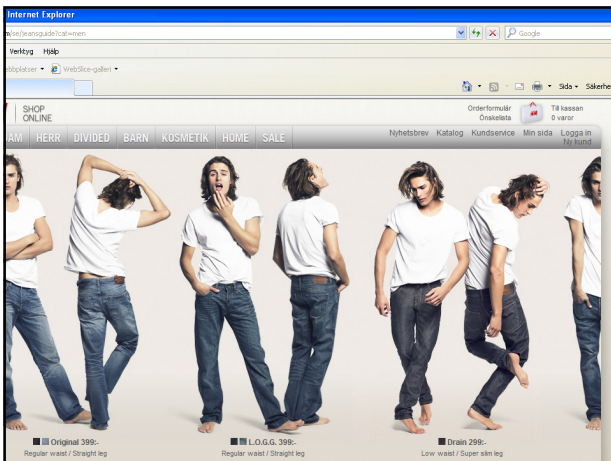
2010-09-27

/ Cecilia Löfberg, Pedagogiska institutionen

Dominerande diskurser i heterosexuella relationer

- The male sexual drive discourse
- The have/hold discourse
- The permissive discourse
- (Wendy Hollway 1984)

- Genus skapas i relationella sammanhang
- Det är en ständigt pågående process
- Snarare än det biologiska könet är det individers konstruktioner av genus som reproducerar genus
- Sexualitet är en aspekt i konstruktionen av genus

Kommunikation på internet

- Internet består inte av *en* plats med *ett* budskap utan *många* platser där *många* olika tankar och idéer kommuniceras.
- Kommunikation i cyberrummet sker utan fysiska markörer
- Kommunikationen är interaktiv.
- Kommunikationen sker i ett specifikt kulturellt sammanhang

Vad gör det virtuella rummet tilltalande för barn och unga?

(Tidigare forskning)

En dubbel position

- Att osynliggöra sig själv
- För att synliggöra sig själv

2010-09-27

/ Cecilia Löfberg, Pedagogiska
institutionen

Virtuell tids- och rumslighet
Särskild från en fysisk kropp

Osynlig

Möjlighet att uttrycka sig
bortom de normer för social
interaktion som man förhåller sig
till i andra sammanhang

Synlig

Övergripande frågeställningar

- Vilka sociala samspeismönster kan identifieras utifrån barn- och ungvirtuers samtal på diskussionsfora för frågor om femininitet, maskulinitet och sexualitet?
- Vilka idéer, normer och värderingar kommer till uttryck när det gäller femininitet, maskulinitet, känslor och sexualitet i dessa samtal?
- Hur positioneras barn i förhållande till vuxenvärlden i de samspel som pågår?

Horisontell och vertikal kommunikation

- I den horisontella kommunikationen får kommunikationen sin mening genom gemensamma upptäckter snarare än genom positioner i en makthierarki
- En vertikal kommunikation betyder att deltagarna samspelar utifrån positioner av över- och underordnande

2010-09-27

/ Cecilia Löfberg, Pedagogiska institutionen

Socialt samspel

- Lekande samspelsmönster
- Korrigerande samspelsmönster
- Orienterande samspelsmönster

Lekande samspel mellan tjejer

- **Ester F14** asså killar kan ju fan va hur snygga som helst men bara för de så kan dom va idioter!!! Ja vet att man inte bara ska tänka på utseendet men ändå....
- **Ada F15** aaah....asså det kan vara skit svårt att kunna veta exakt... för en del kan se bra ut och ha det varmaste hjärtat...! Det gäller bara att hitta en sän...dom e sällsynta...:P
- **Ester F14** aa ja vet
- **Ada F15** Sad but true right? Och det som jag kan störa mig på ibland...e hur killarna kan tycka det e roligt att ha fler än 1 tjej liksomokey vi kan också vara så...men dom flesta killarna tycker det e roligt och att dom e "MAN" då...usch usch!
- **Ester F14** ja usch! Dom fattar liksom inte att vi har känslor ibland!!
- **Tove F13** hmm. Det första jag ser är utseendet...sedan kollar jag personligheten!! Bra va?
- **Ester F14** aa de va en bra taktik! He he :P
- **Tove F13** he he det tycker jag med faktiskt ;)
- **Ester F14** haha :D har du kille då? ;)
- **Tove F13** Nej men på g. sj?
- **Ester F14** ok ;) ja e bara kär...
- **Tove F13** jaha men det e ju alltid nånting!

Lekande samspel mellan killar

- **Johannes P12** Har ni ett bra sätt att runka på?
- **Filip P13** ...det är väl bara att runka. Ta hela handen och runka
- **Johannes P12** Okej...nått annat...
- **Filip P13** Hum...ja du! Vet inte....det är väl upp till var och en och bestämma vad han tycker är skönt...
- **Tomas P20** Stå upp och runka, jävligt skönt
- **Paul P12** Titta på fötterna
- **Johannes P12** Okej...
- **Markus P11** Du kan knulla mot sängen hihi ☺
- **Johannes P12** Haha
- **Alexander P15** Detta var coolt
- **Johannes P12** Mmm bry dig...kan du nått???
- **Alexander P15** Jag tycker du ska stoppa upp något avlångt i anus och se hur det känns
- **Johannes P12** Vad då???
- **Elias P15** O e väl bara att köra på...sen så kan du ju köra på olika sätt...du kan ju köra olika fort o olika grepp o sånt...varför undrar du?
- **Johannes P12** Har bara undrat...när kan man börja??...
- **Elias P15** Asså ...du kan ju börja när du vill...men ja tror att du kommer njuta mer av det sen när du har börjat få utlösningar...Ir om du redan fått det...men iaf...ja tror ...Ir vet ...att man njuter mer när man börjar få utlösningar!...men du kan ju testa nu o känna hur de känns.
- **Johannes P12** Hur menar du med utlösningar...hur ser det ut?? När fick du det???

Lekande samspel

- Identifierar likar i samma sociala position
- En utgångspunkt är förståelse för den andres situation
- Främjar gemenskap kring ett specifikt fenomen
- Bekräftande
- Utvecklas mellan deltagare i näraliggande åldrar

Exempel korrigeringsspel

- **Peter P14** Varför är det så att när man säger till en tjej att man gillar henne , att hon svarar : jag har en kille
- **Wille P14** Därför att hon har en kille och med det menar hon att hon är upptagen och inte besvarar dina känslor
- **Peter P14** Tja du kanske har rätt Ir så är d så att hon gillar mej men vågar inte erkänna d
- **Wille P14** Kanske det, förstår inte varför hon skulle göra det ifall du berättar för henne vad du känner men du känner väl henne mycket, mycket bättre än mig så ☺
- **Axel P33** Så tänker en äkta våldtäktsman! Ett nej är alltid ett nej, kom ihåg det för annars hamnar du bakom galler.
- **Peter P14** Vad menar du me d? jag har varit kär i henne sedan jag först mötte henne
- **Axel P33** Jag menar vad jag säger: om hon säger nej så är det nej, det betyder inte kanske, det betyder definitivt inte ja, och huruvida du är kär i henne eller inte hör inte hit. Det som betyder något är att hon sagt ifrån och kan inte du acceptera det så är du ett avskum, som förmodligen är kapabel till att i framtiden våldta kvinnor.

Korrigerande samspel

- Handlar om vad som är rätt eller fel
- Har en uppfostrande karaktär
- Fokuserar inte på fenomenet i sig utan på att förändra den andres/andras inställning till ett fenomen
- Utvecklas mellan alla ålderskategorier

Föreställningar om Tjejer och Killar

- *Tjejer har tillgång till sitt känsloliv och är därför mer empatiska/kärleksfulla*
- *Killar bär på en oförmåga att visa känslor och "känna" kan därför utnyttja tjejer genom att inte "älska" dem, det vill säga inte se dem som individer utan som objekt.*
- *Killar är känslomässigt utsatta av tjejer och har därför litet handlingsutrymme emotionellt.*
- *Tjejer känslomässighet är beräknande*
- **Allmän**
- *Tillgången till det egna känslolivet är individuell och kan inte relateras till kön.*

Idéer, normer och värderingar i konstruktioner av femininitet

- Orienterad mot relationer
- Känslomässigt mogen
- Ansvarstagande

Idéer, normer och värderingar i konstruktioner av maskulinitet

- Känslomässigt omogen/hänsynslös
- Inriktning mot egna behov
- Tar avstånd till emotionell intimitet

Konstruktion av individualitet

- Förmågan att känna är individuell
- Både tjejer och killar kan vara känslomässiga eller hänsynslösa
- Individualitet ("att vara sig själv") är överordnat

Synen på sexualitet i relation till tjejer och killar?

- Hur ser jag på/vad har jag för erfarenheter av tjejers och killars (12-15 år) relation till sexualitet?

Samtal om sexuell aktivitet

- Tjejeers frågor: i gränslandet mellan risk och möjlighet
- Killars frågor: mer praktiskt orienterade

Samtal om sexualitet-risk, tjejer

- **Vega F13** Det sägs ju att om man har sex för tidigt så förstör man hela sitt liv...men ja fattar bara inte hur man kan göra de :S..om man vet att de e rätt kille å så!!
- **Oskar P24** Ja även om man kan vara mogen för det psykiskt så betyder inte det att man är det fysiskt. Det har visat sig att av kvinnor som fått sjukdomen vestibulit så har den största delen haft sexdebuten tidigt. Just att slemhinnorna kan skadas om man har sex vid tidig ålder är allvarligt, det kan till och med leda till att man framöver inte kan ha sex för att det gör så ont. Sen är det ju även det där med ansvaret om man skulle bli gravid, och en abort är inte lätt att gå igenom.
- **Vega F13** Å va e tidig ålder då 14? Men om de gör ont så slutar man ju så då kan de ju inte va farligt!!! Eller?
- **Oskar P24** Ja 14 är tidig ålder Ja man ska absolut sluta om det gör ont, det är ju ett sätt för kroppen något inte är som det ska. Men visst, det kan ju göra ont när mödomshinnan tånjs ut, men det ska avta ganska omgående
- **Vega F13** Okok...så om man slutar direkt när de börjar göra ont så e de inte så stor risk att man får den sjukdomen va?!
- **Sara F38** Jag är inte så insatt i det här, men jag tror att man kan skada slemhinnorna utan att det märks jättemycket nu. Däremot kan problemen komma om några år, och vad jag förstått, så är det något otroligt smärtsamt med vestibulit.. Varför så bråttom att ha sex då? Kan man inte se till att utforska sin egen kropp istället genom att onanera och upptäcka vad som känns skönt och vad som inte känns skönt? Då har du ökat dina chanser till ett bra sexliv tillsammans med någon annan senare.

Samtal om sexualitet-risk, tjejer

- **Mirre F13** ska jag vänta med å ligga med en kille som jag gillar?vi är typ t/s..ska vi börja med å ligga med varandra då??Ir vänta?han är van med sånt där..han har haft mer tjejer än vad man kan räkna med på handen..-/s/..jag är liite osäker i fall jag inte kommer vara "bra"..han har redan vart t/s med alla världens människor! han blev av med oskulden när han var 8..så..jag är ju det å så..(oskuld därå) jag gillar han men..är liite osäker om jag ska vara för trång, Ir vad han kommer tycka om mej...om han kommer köra på bara Ir så..*orolig* hjälp mej! fort!
- **Theo P25** Att du ställer den här frågan visar på att du inte är redo för att ha samlag. Så vänta med det. Sen bara för att han säger att han varit med flera andra betyder knappast att så är fallet. Mycket skitsnack om sådant i den åldern. Sen ska du framförallt tänka på att du verkligen inte ska ha sex för att han vill det. Du ska endast ha sex om det känns helt rätt för dig, att du inte kommer att ångra det efteråt. Han kan ju göra slut dagen (hypotetiskt) efter för då har han fått det han vill ha, hur skulle det kännas
- **Mirre F13** men jag vet att han inte är oskuld! jag vet..har ässå tänkt på d där..att om han gör slut å så..men tänk de jag kommer säkert "knulla" flera gånger senare i mitt liv..så varför göra det så stort att det är första gången? jag känner mej redo..men ändå inte..tack för ditt snälla svar..

Samtal om sexualitet-möjlighet, tjejer

- **Ingeborg F13** När ja pullar så blir ja inte direkt våt...vad ska ja göra för att bli de?
- **Karla F20** De allra flesta blir inte våta direkt, det kommer efter en stund, vad är problemet med det? det är helt normalt! Rent teoretiskt skulle man förstås kunna använda glidmedel, men ja förstår inte varför man ska ha så bråttom...
- **Henrik P24** Smek klitoris mer och koncentrera dig på hur skönt det är och njut, blir du för torr kan du spotta lite på den där nere det är ju helt ofarligt o då glider det lite lättare men ju skönare för dig desto fortare blir du våt...de löser sig vännen! Du kan för in fingret långt in i slidan också och böja det framåt lite uppåt mot slidans framvägg, då finner du en skönare stimulering som också kan få dig att bli våtare
- **Oskar P24** Det du måste göra är nog först och främst att slappna av mer. Våga låta dig själv njuta. Att bli våt tar ett tag för dom flesta, det är inget som kommer som om man trycker på en knapp. Iofs går ju mycket ut på att just "trycka på knappen". Vet inte direkt hur du nu gjort när du pullat hitills, men du får iaf räkna med att det inte kommer räcka med att bara sticka in fingret/fingrarna i hålet. Testa istället med att stoppa ett finger i munnen och få lite saliv på det och så koncentrerar du dig på att använda det fingret på klittan. Lek dig fram, försök känna efter var och hur du ska röra för att det ska bli skönast. Du ska nog se att du blir våtare och våtare ju mer rätt du hittar....

Samtal om sexualitet-praktik, killar

- **Motte P14** ja skulle ha sex med min tjej ida men jag kom inte in =(är det nåt fel på mig eller är det så att hon är för trång?
- **Sebastian P20** inte är det då nå fel på dig heller! Om det är första gången så är det inte alltid så lätt att hitta rätt. Om det är första gången för henne också så kan det ju vara för att hon kanske känner sig lite osäker och spänner sig, alltså kniper ihop där nere, å då kan det vara svårt att komma in. Se till att hon är riktigt våt och att hon kan slappna av. Sen kan du ju fråga henne också om hon kan hjälpa dig lite att styra rätt ;)
- **Ralf P28** Nått fel nja det tror jag knappast. Jag gissar på att det är första gången eller? Jag minns min första gång det var inte lätt, det var riktigt knepigt o inte blev det lättare av att min tjej jag hade då aldrig hade gjort det heller. Det tar ett tag innan man kommer in i det, det är som med precis allt annat man gör de första gångerna. Träning ger färdighet. Och är det första gången för henne så kan det så kan det vara så att hon inte öppnar sig ordentligt de första gångerna. Men att hon skulle vara för trång, glöm det!! Tänk på att det kommer ut ett litet barn den vägen en gång i tiden. Fast är det de första gångerna för henne så kan det vara kärt i början, slidan är ju inte van vid såna upplevelser då. Men som jag sa träning ger färdighet ha de gott och lycka till

Kulturella föreställningar om sexualitet

- En viss mognad bör uppnås innan man kan ägna sig åt sexuella aktiviteter, det vill säga mognad skall föregå sexuell aktivitet.
- Sexualiteten förknippas med sexuell njutning.
- Samlag är ett individuellt beslut.
- Tydliga regler för hur, om, när och med vem sex skall utövas.

Bemötande av tjejer och killars frågor

- Hög vuxenmedverkan
- Tjejer uppmanas till försiktighet. Mognad och kärlek är återkommande argument för eventuell sexuell aktivitet
- Killar ges råd om hur de skall gå tillväga
- Övervägande korrigerande samspelsmönster

Frågor att jobba med

- Hur tycker du att pedagogiska interventioner samstämmer med ett lekande samspel?
- Korrigerande samspel uttrycks i flera olika former på forumen. Hur tycker du korrigerande samspel fungerar för att möta unga online?
- Vilka sätt upplever du som fruktbara för vuxna att agera på i relation till tjejers och killars frågor om sexualitet?

2010-09-27

/ Cecilia Löfberg, Pedagogiska
institutionen

- Möjlighet att testa idéer, normer och värderingar från ett kulturellt "nu"
- Hitta likar att samspela med
- Vidga sin förståelse av olika fenomen
- Få råd och hjälp

Begränsningar för barn och unga när de kommunicerar online

- Genom ålder blir man positionerad som någon som vet och kan mindre (begränsat handlingsutrymme)
- I samtal om sexualitet bemöts barn och unga på olika sätt beroende på könstillhörighet

Barn, unga och det nya mediasamhället

- Barn och unga är en del av en större social, ekonomisk och teknologisk förändring som vårt samhälle går igenom.
- Barns och ungas handlingsutrymme förändras vilket också ger förändrade positioner i samhället i stort.

- *we need to understand the extent – and the limitations- of children's competence as participants in the adult world. In relation to the media, we need to acknowledge children's ability to evaluate the representations of that world which are made available to them; and to identify what they might need to know in order to do so more productively and effectively* (Buckingham 2000:193)

2010-09-27

/ Cecilia Löfberg, Pedagogiska
institutionen
